

10 de maig del 2007

Estadística de distribució personal de la renda i de risc a la pobresa 2005

Els ingressos de les llars són menors si la persona de referència és una dona

El risc a la pobresa afecta 1 de cada 3 dones majors de 65 anys

Els ingressos mitjans nets anuals de les llars catalanes van ser de 24.804 euros l'any 2004. La renda mitjana anual de les llars de Catalunya és un 10,6% més alta que la del conjunt d'Espanya, segons l'Institut d'Estadística de Catalunya que ha dut a terme l'ampliació de resultats de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE.

Distribució de la renda

La distribució per trams d'ingressos és significativament diferent a Catalunya que a Espanya. Així, el 26,9% de les llars catalanes ingressen fins a 14.000 euros, mentre que les llars amb aquests ingressos en el conjunt d'Espanya representen una proporció superior (34,5%). Pel que fa al tram superior de la distribució de la renda, el 41,7% de les llars catalanes se situen en la franja que supera els 25.000 euros l'any, mentre que en el conjunt d'Espanya aquesta proporció és del 34,3%.

Per tal d'analitzar la distribució de la renda i el risc a la pobresa de les llars s'empren les anomenades escales d'equivalència, ja que les necessitats d'una llar varien en funció del nombre de persones que hi conviuen i de les seves edats. Les escales d'equivalència són una mesura d'ajustament que converteixen el nombre de membres residents a la llar en nombre d'unitats de consum.

L'anàlisi dels ingressos mitjans segons la composició de la llar, permet identificar que la presència de persones grans o bé fills dependents són factors que condicionen la situació econòmica de les llars. La presència de fills dependents augmenta les probabilitats d'una llar de trobar-se en una situació econòmica més desfavorida, especialment si la llar és monoparental, o bé en el cas que hi hagi més d'un fill dependent. Així, la renda mitjana anual d'una llar formada per dos adults amb un fill dependent és de 15.109 euros per unitat de consum, mentre que quan conviuen dos adults amb dos o més fills dependents la renda disminueix un 15,2%, fins als 13.112 euros per unitat de consum.

D'altra banda les llars formades per una sola persona de 65 anys o més ingressen una mitjana anual de 8.493 euros, un 55,6% menys que les llars unipersonals de menors de 65 anys. En conjunt, les llars catalanes amb rendes més baixes són aquelles en què la persona de referència té 65 anys o

més, ja que la renda mitjana d'aquestes persones és un 19,2% inferior a la mitjana del conjunt de les llars.

En cas que la persona de referència sigui una dona els ingressos per llar són menors: un 6,4% menys per a les dones que tenen de 16 a 39 anys, i un 16,4% menys per a les dones d'entre 40 i 64 anys. A més, quan les persones de referència són majors de 65 anys, aquesta diferència s'eleva fins al 42,7%, amb uns ingressos mitjans de 8.643 euros per unitat de consum en les llars on la persona de referència és una dona i de 12.333 euros en les llars en què és un home.

Els índexs de desigualtat mostren com el 20% de les llars amb majors ingressos acumulen 4,7 vegades més que el 20% de les llars més desafavorides, mentre que el 10% de les llars més afavorides ingressen 7,6 vegades més que el 10% de les llars més empobrides.

Més de la meitat (el 52,1%) de les llars catalanes reben almenys un tipus de prestació social (prestacions per vellesa, desocupació, supervivència, malaltia o invalidesa, així com ajuts per a la família, habitatges o estudis, entre altres). Les pensions per vellesa i supervivència, entre les quals s'inclouen les prestacions per jubilació, representen una part molt important dins el conjunt del sistema de protecció social, com mostra el fet que el 99,7% de les llars on la persona de referència té més de 65 anys reben almenys una d'aquestes prestacions. El 15,5% de les llars que reben alguna prestació cobren prestacions per atur, amb especial incidència en aquelles llars on la persona de referència és menor de 39 anys i el 26,9% de les llars reben alguna de la resta de subsidis i prestacions.

Incidència del risc a la pobresa

Per tal de mesurar el risc a la pobresa a la qual està exposada una població, cal establir un llindar de risc que pot ser considerat el nivell d'ingressos mínims de què una llar ha de disposar anualment per no caure en situacions de precarietat econòmica. En el cas de Catalunya, el 17,2% de la població es troba per sota del llindar de risc a la pobresa, que és de 7.470 euros nets anuals per unitat de consum.

El sexe i l'edat són variables fonamentals per analitzar la incidència de la pobresa. Així s'observa que el risc a la pobresa té més incidència entre les dones (18,4%) que entre els homes (16%), en especial quan les dones tenen més de 65 anys, risc que afecta una de cada tres dones (32,4%).

Segons la composició de la llar, els col·lectius més vulnerables o amb elevades taxes de risc a la pobresa són, per aquest ordre, les persones que viuen soles (38,7%), amb una elevada incidència en les llars on la persona té 65 anys o més, i en segon lloc les llars monoparentals, és a dir les llars formades per un adult amb un o més fills dependents (36,4%).

El règim de tinença de l'habitatge també mostra relació amb el risc a la pobresa. El 26,4% de les persones que viuen en lloguer i el 30,6% de les persones que viuen en règim de cessió estan en risc de pobresa. En canvi, les persones que viuen en habitatges dels quals són propietaris tenen una taxa inferior, el 15%.

Altres variables que incideixen en el risc a la pobresa són l'estat civil, el nivell de formació i la nacionalitat. Així, els grups més desfavorits o amb elevades taxes de risc a la pobresa són les persones vídues (30,5%), la població de nacionalitat estrangera (28,8%) i la persones amb educació primària o inferior (24,9%).

El paper de l'Administració pública en la reducció de la pobresa es fa palès si es comparen les taxes de risc a la pobresa abans o després de transferències socials. La taxa de risc a la pobresa abans de tot tipus de transferència social és del 35,5% i passa al 20,6% després de comptabilitzar les pensions de vellesa i supervivència i al 17,2% quan es comptabilitzen totes les transferències socials.

Privacions de les llars

El nivell de privació de les llars catalanes s'ha mesurat considerant quatre ítems que atorguen nivell de vida a les persones. La privació més freqüent entre les llars catalanes és la de no poder-se pagar 1 setmana de vacances l'any fora de casa (35,4%) seguida amb un 32,4% de les llars que no tenen capacitat de reacció econòmica davant de despeses imprevistes. Pel que fa a béns bàsics, el nivell de privació és força més baix, el 7,5% de les llars tenen dificultats per mantenir l'habitatge a temperatura adequada i el 2,7% de les llars no poden permetre's menjar carn, aviram o peix almenys cada 2 dies.

<http://www.idescat.net/premsa/>

1. Renda mitjana neta anual per llar, per persona i per unitat de consum. Catalunya. 2005* Catalunya i Espanya

	<i>Euros</i>	
	Catalunya	Espanya
Renda mitjana anual		
Per llar	24 804	22 418
Per persona	9 109	7 925
Per unitat de consum	13 835	12 149

2. Llars per trams d'ingressos nets anuals de la llar. Catalunya. 2005* Catalunya i Espanya

	Catalunya		Espanya	
	<i>Milers de llars</i>	%	<i>Milers de llars</i>	%
Ingressos anuals de la llar				
Fins a 9.000 euros	338,7	13,6	2 772,9	18,3
De 9.001 a 14.000 euros	329,8	13,3	2 447,5	16,2
De 14.001 a 19.000 euros	335,1	13,5	2 258,0	14,9
De 19.001 a 25.000 euros	440,3	17,7	2 415,3	16,0
De 25.001 a 35.000 euros	524,8	21,1	2 652,3	17,5
De 35.001 euros i més	511,6	20,6	2 536,8	16,8
No consta	1,3	0,1	58,5	0,4
Total	2 481,7	100,0	15 141,3	100,0

* Malgrat que la referència de l'enquesta és l'any 2005, els ingressos es recullen amb referència a l'any natural anterior, és a dir l'any 2004.

3. Renda mitjana neta anual per llar, per persona i per unitat de consum. Catalunya. 2005* Característiques de la persona de referència. Sexe i grups d'edat

Euros

	Renda mitjana neta anual		
	per llar	per persona	per unitat de consum
Sexe i edat			
Total			
De 16 a 39 anys	25 502	9 660	14 876
De 40 a 64 anys	28 682	9 148	14 213
65 anys i més	16 569	8 181	11 174
Total	24 804	9 109	13 835
Homes			
De 16 a 39 anys	25 856	9 825	15 143
De 40 a 64 anys	30 778	9 349	14 698
65 anys i més	20 416	8 782	12 333
Total	27 154	9 376	14 409
Dones			
De 16 a 39 anys	24 638	9 263	14 231
De 40 a 64 anys	23 039	8 488	12 627
65 anys i més	10 857	6 867	8 643
Total	19 543	8 368	12 241

4. Renda mitjana neta anual per llar, per persona i per unitat de consum. Catalunya. 2005* Característiques de la llar. Composició de la llar

Euros

	Renda mitjana neta anual		
	per llar	per persona	per unitat de consum
Composició de la llar			
Sense fills dependents**			
Unipersonal	12 160	12 160	12 160
Una persona menor de 65 anys	15 280	15 280	15 280
Una persona de 65 anys o més	8 493	8 493	8 493
Dos adults sense fills dependents	22 572	11 286	15 048
Dos adults, menors de 65 anys i sense fills dependents	26 688	13 344	17 792
Dos adults, almenys un de 65 anys o més, sense fills dependents	17 049	8 524	11 366
Altres llars sense fills dependents	30 975	9 033	13 989
Amb fills dependents			
Un adult amb un o més fills dependents	15 721	6 538	10 040
Dos adults amb un o més fills dependents	28 698	7 971	13 939
Dos adults amb un fill dependent	27 904	9 301	15 109
Dos adults amb dos o més fills dependents	29 482	7 031	13 112
Altres llars amb fills dependents	33 631	7 202	12 255
Total	24 804	9 109	13 835

* Malgrat que la referència de l'enquesta és l'any 2005, els ingressos es recullen amb referència a l'any natural anterior, és a dir l'any 2004.

** Fill dependent: es consideren fills dependents a les persones menors de 16 anys i a les persones entre 16 i 24 anys que viuen al menys amb un dels pares i que són econòmicament inactives.

5. Indicadors de distribució personal de la renda. Catalunya. 2005 Catalunya i Espanya

	Catalunya	Espanya
Index de Gini	0,294	0,318
S80/20	4,7	5,4
S90/10	7,6	9,1

6. Llars segons tipus de prestacions socials que reben. Catalunya. 2005 Característiques de la llar. Sexe i edat de la persona de referència

	Total de llars (milers)	Tipus de prestacions				Reben altres subsídies o prestacions (%)
		Llars que reben prestacions (milers)	Llars que reben prestacions (%)	prestacions per vellesa i supervivència (%)	Reben prestacions per atur (%)	
Sexe i edat						
Total						
De 16 a 39 anys	693,9	216,2	31,2	..	45,1	56,3
De 40 a 64 anys	1 175,9	478,3	40,7	55,4	19,3	40,8
65 anys i més	611,9	597,3	97,6	99,7	..	5,1
Total	2 481,7	1 291,7	52,1	68,7	15,5	26,9
Homes						
De 16 a 39 anys	492,4	158,4	32,2	..	43,0	61,9
De 40 a 64 anys	857,7	329,3	38,4	49,9	22,7	43,0
65 anys i més	365,6	358,2	98,0	100,0
Total	1 715,7	845,9	49,3	63,0	17,8	30,5
Dones						
De 16 a 39 anys	201,6	57,8	28,7
De 40 a 64 anys	318,1	148,9	46,8	67,5	..	36,1
65 anys i més	246,3	239,0	97,1	99,2
Total	765,9	445,8	58,2	79,4	11,1	20,1

.. Dades poc significatives per al càlcul

7. Indicators de risc a la pobresa. Catalunya. 2005

	<i>Taxa</i>
<hr/>	
Taxa de risc a la pobresa	
Homes	16,0
Dones	18,4
Total	17,2
Taxa de risc de pobresa abans de transferències socials (després de pensions, abans d'altres transferències)	
Homes	19,4
Dones	21,9
Total	20,6
Taxa de risc a la pobresa abans de transferències socials	
Homes	33,6
Dones	37,3
Total	35,5
Intensitat de risc a la pobresa	
Homes	26,1
Dones	26,1
Total	26,1

8. Llindar de risc a la pobresa per Catalunya. 2005

Composició de la llar

	<i>Euros anuals</i>
<hr/>	
	Llindar
<hr/>	
Composició de la llar	
Un adult	7 470,0
Un adult i un infant	9 711,0
Un adult i dos infants	11 952,0
Un adult i tres infants	14 193,0
Dos adults	11 205,0
Dos adults i un infant	13 446,0
Dos adults i dos infants	15 687,0
Dos adults i tres infants	17 928,0
Tres adults	14 940,0
Tres adults i un infant	17 181,0
Tres adults i dos infants	19 422,0
Tres adults i tres infants	21 663,0

9. Taxa de risc a la pobresa. Catalunya. 2005 Persones per sexe i edat

Taxa

	Risc a la pobresa
Sexe i edat	
Total	
Menys de 16 anys	20,6
De 16 a 64 anys	13,6
65 anys i més	28,9
16 anys i més	16,6
Total	17,2
Homes	
Menys de 16 anys	20,5
De 16 a 64 anys	13,4
65 anys i més	24,0
16 anys i més	15,2
Total	16,0
Dones	
Menys de 16 anys	20,7
De 16 a 64 anys	13,9
65 anys i més	32,4
16 anys i més	18,0
Total	18,4

10. Taxa de risc a la pobresa. Catalunya. 2005 Persones per composició de la llar

Taxa

	Risc a la pobresa
Composició de la llar	
Sense fills dependents*	
Unipersonal	38,7
Una persona menor de 65 anys	24,3
Una persona de 65 anys o més	55,7
Dos adults sense fills dependents	17,1
Dos adults, menors de 65 anys i sense fills dependents	9,2
Dos adults, almenys un de 65 anys o més, sense fills dependents	27,9
Altres llars sense fills dependents	12,7
Amb fills dependents	
Un adult amb un o més fills dependents	36,4
Dos adults amb un o més fills dependents	17,4
Dos adults amb un fill dependent	10,9
Dos adults amb dos fills dependents	19,0
Dos adults amb tres o més fills dependents	33,9
Altres llars amb fills dependents	13,4
Total	17,2

*Fill dependent: Es consideren fills dependents a les persones menors de 16 anys i a les persones entre 16 i 24 anys que viuen al menys amb un dels pares i que són econòmicament inactives.

11. Taxa de risc a la pobresa. Catalunya. 2005 Adults per estat civil, nivell de formació i nacionalitat

	<i>Taxa</i>
Risc a la pobresa	
Estat civil	
Solter/a	15,2
Casat/ada	15,4
Viudo/a	30,5
Separat/ada o Divorciat/ada	21,3
Nivell de formació	
Educació primària o inferior	24,9
Educació secundària 1r cicle	13,8
Educació secundària 2n cicle	12,7
Educació superior	7,1
Nacionalitat	
Espanyola	16,1
Resta del món	28,8
Total*	16,6

* Població de 16 anys i més

12. Llars que no poden assumir despeses diverses. Catalunya. 2005 Per trams d'ingressos nets anuals

	<i>Percentage</i>			
	Vacances mínim una setmana a l'any	Carn, pollastre o peix almenys cada dos dies	Mantenir l'habitatge a temperatura adequada	Capacitat per fer-se càrrec de despeses imprevistes
Ingressos nets anuals de la llar				
Fins a 9.000 euros	61,0	..	15,2	54,6
De 9.001 a 14.000 euros	40,6	..	13,8	41,5
De 14.001 a 19.000 euros	44,1	36,6
De 19.001 a 25.000 euros	35,9	34,6
De 25.001 a 35.000 euros	30,7	25,4
De 35.001 euros i més	13,8	14,2
No consta
Total	35,4	2,7	7,5	32,4

.. Dades poc significatives per al càlcul

Nota metodològica:

En aquest document l'Institut d'Estadística de Catalunya presenta una ampliació de resultats de l'**Enquesta de condicions de vida** realitzada per l'INE, l'any 2005. Aquesta és una operació estadística de caràcter anual i harmonitzada en l'àmbit europeu, que té com objectiu disposar d'informació estadística sobre la distribució de la renda i l'exclusió social.

Pel que fa als resultats que aquí es presenten, cal tenir en compte que malgrat que la referència és l'any 2005, els ingressos es recullen amb referència a l'any natural, és a dir l'any 2004.

Definicions:

La **persona de referència** és la responsable de l'habitatge, és a dir, aquell membre de la llar que té el títol de propietat o de contracte de lloguer al seu nom. En cas que l'habitatge sigui per cessió gratuïta, se'n considerarà responsable el membre al qual se li hagi fet la cessió.

Els **fills dependents** són les persones menors de 16 anys i les persones entre 16 i 24 anys que viuen almenys amb un dels pares i que són econòmicament inactives.

Els **ingressos nets de la llar** són els ingressos nets percebuts pels membres de la llar durant l'any anterior de referència de l'enquesta. Aquests ingressos es componen dels ingressos del treball per compte aliè, beneficis/ pèrdues del treball per compte propi, prestacions socials, rendes de capital i de propietat, transferències rebudes i pagades a altres llars, ingressos percebuts per menors i el resultat de les declaracions de l'IRPF i per l'impost sobre el patrimoni. No inclou components no monetaris, a excepció del cotxe d'empresa.

El risc a la pobresa o pobresa relativa situa el fenomen de la pobresa dins de la societat objecte d'estudi, de manera que es considera que una persona és pobra quan està en situació de desavantatge respecte al nivell de vida mitjana. L'establiment d'un llindar d'ingressos a partir del qual es té un nivell de vida adequat en aquella societat és central. Aquest llindar s'anomena **llindar de risc a la pobresa** i es fixa com el 60% de la mediana dels ingressos disponibles anuals equivalents,

La taxa de risc a la pobresa és el percentatge de persones que estan per sota del llindar de risc a la pobresa.